

מסורת הש"ס

א) וַיִּרְסַת הַעֲרִין מִסּוּבֵרֵינָן וְעַי' בְּנִסָּן ע"ז טו. חלף לַסְבּוּרֵין, צ) וּבְרִכּוֹת ת. מַעֲנִית כִּדְ: א) [מִסּוּפְתָה דִשְׁנָת פִּטְי"א, ד) וְעַי' פִּרְשִׁי בְּכַתּוּבֹת לו. ד"ה וּדְקָאֲרִין, ט) [מִסּוּפְתָה פִּי"א, פִּי"א, ו) [מוֹס' פִּי"א] בְּכּוּרֹת מִב: ז) [מַגִּידה ד.], ח) [מוֹס' דִשְׁנָת פִּטְי"א], ט) רִשִׁי מ"ז, י) בִּסְיָא: וְנִקְיָא, ט) [בְּרִכּוֹת ג.], ט) [בִּשְׁלָן, ט) רִשִׁי מ"ז, ט) וְעַי' רִשִׁי שְׁנַת קָלָה: א) וְעַי"ע מוֹס' קְדוּשִׁין לו: ד"ה הַאֲלֵן, ט) כ"ה בִּדְפוּי",

תורה אור השלם

1. שְׁמֵר פְּתָאִים וְ דְלוּתִי וְלִי דְהוֹשִׁיעַ:

תהלים קטו ז
2. וְיַחֲדִי בַחֲצִי הַלֵּילָה וְיָן הִבָּה כָּל בְּבוּר בְּאַרְץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר בְּרַעֲהָ הַיֵּשֶׁב עַל כִּסְאָו עַד בְּבוּר הַיֵּשֶׁב אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכֵל בְּבוּר בְּדָמָה:

שמות יב כט
3. הַבּוֹר יִמּוֹל לִלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנֶת כִּסְפֶּךָ וְהִתְהַ בְּרִיתִי בִּבְשָׁרְכֶם לְבְרִית עוֹלָם: בְּרֵאשִׁית יז יג
4. וְעַרְל וְכָר אֲשֶׁר לֹא וְנִבְרָתָהּ דְּנֶפֶשׁ הַהוּא מַעֲמִיקָה אֶת בְּרִיתִי הַפֶּר: בְּרֵאשִׁית יז יד

הגהות הב"ח

א) רִשִׁי ד"ה יוֹמָא דְשׁוּמָא יוֹם שׁוֹמֵר: ב) וְעַי' קַמִּי מִיתָה וְכו' לִשְׁנָה אֲחֵרִיתָא גִרְסִי תַנִּיא דְּמַסִּיעֵינָא לִיה לֶרֶב הוּנָא טוֹמְטוּס:

מוסף רש"י

לא נִשְׁבַּח לַהֶם רוּחַ צְפוּנִית. וְלֹא הִיָּה לַהֶם יוֹם נִזְחַ לִימּוֹל (יְהוֹשֻׁעַ ה. ב.), וּדְקָאֲרִי לַה מָאִי קֹאֲרִי לַה. מִי שֶׁשִּׁיב מַשְׁבֹּחַ זו צְנִית הַמִּדְרַשׁ מֵהַ עֲלָמָה עַל רוּחַ (כַּתּוּבֹת ד.), טוֹמְטוּס שְׁקִידֵשׁ קְדוּשִׁין. לַחֲמוּמָא וְכִרְכָּה גַּט שִׁמָּא זָכַר הוּא (בְּבוּרֹת סב.), נִתְקַדֵּשׁ קְדוּשִׁין קְדוּשִׁין. חֵה שְׁקִידָא סוֹכֵר בְּקוּבּוּטוֹי עַל טוֹמְטוּס כְּגוֹן בָּאֲמוּ וּבְאַחֲמֹת, דִּשְׁמַח נִקְבָּה הוּא (שם), כִּשְׁבִּיצִין נִיכְרוֹת מִבְּחוּץ. אֲלֵא שְׁהִיד טַמּוֹן דִּשָּׁא וְדִאי זָכַר הוּא (חֲגִיגָה ד.ד.)

רוח צפונית. נוחה לא חמה ולא לוונת וחמה זורחת: לא נשנה **לס רוח צפונית**. זיוס ולא זרחה חמה עליהם: **איצעים אימא משוס דנופוס היו**. ממעשה העגל ולא היו ראויין לאור נוגה: **ואיצעים אימא**. משוס הכי לא נשנה כי היכי דלא ניצדרו ענני

הערל פרק שמיני יבמות

עב.

משום דלא נשיב להו רוח צפונית. בספרי אומר דנגנותן של ישראל סיפר הכתוב שלא עשו אלא פסח אחד בנ' שנה שהיו במדבר שלא מאינו שעשו פסח אלא בשנה שניה ותימה וכי צמוד היו נמנעים ואי משוס מילת זכרים שהיו מעבדים וחשיב גנות לפי שגרמו הם דבר זה והא כיון דלא

אפישר לא היתה מעכבת כדאמר לעיל (דף עה.) המול לו אמר רחמנא ואז יקרב וגו' ואמר רבינו יצחק דעשו פסחים אבל לא עשו כחקן אלא אחדס: **לא** נשבה להם רוח צפונית. פי' בפני עממה אבל אין לפרש דלא נשנה כלל דהא אמר בסוף כל הגט (גיטין דף לא: ושם) ד' רוחות מנשבות בכל יום ורוח צפונית מנשבת עם כולן שאלמלא כן אין העולם מתקיים: **נזופין** היו. אמר רבינו יצחק ממעשה מרגלים ולא כמו שפירש בקונטרס ממעשה העגל שהי ממל להם הקצ"ה ואמר להם סלחתי שאחר כך נעשה משכן והשרה שכינתו ביניהם: **דלא** ניבדור ענני בבור. לא משוס דתקיפה דנוחה היא וטוב לנחנלים אלא שמפזרת העננים והעת יפה כדאמר (מגילה דף כח:.) צעיא שמעתמא צילומא כיומא דאסתגא וכתיב גמי (איוב לו) מנאפון זהב יאמה זהב לשון אורה כמו המריקין זהב (זכריה ד) וכן פירש מנחם ואף לפי המדרש כן הוא דדרשין (בב"צ דף קה:.) שזולת הזהב לפי שמפזרת את העננים והגשמים נעלים והתבואה ציוקר ולכן הזהב צול: **ומדבריהם** גזרו עצהיהם. והא דאמר בנגמר הדין (סנהדרין דף מד.) עכן משוך צערלתו היה ומפיק ליה מקרא אסמכתא צערלמא היא והא דאמר בפרק קמא דשבועות (דף יג.) דמשוך ערלה צכרת היינו שלא מל כלל: **מיריבי** בו'. דמשוך אוכל בתרומה אע"ג דלרץ שימול מדרבנן מפני שנראה כערל לא אסריהו בתרומה ולפי הספרים דגרסי לימא מסייע ליה צ"ל דמשמע ליה אוכל מן התורה אבל מדרבנן אסור כדמוכח ^ט [וצרימאן] דקמני נרץ שימול:

מבחוץ. וא"ת אכתי היאך מאכיל את אשתו

דכיון דאינו בן ציהא לא היו חופטו חופה כמו פחותה מצת ג' לעיל בפרק הבא על יצמתו (דף לו:.) וי"ל דכיון דרצוי לקרוע היו צר חופה: אין

בתרומה ולא בקדשים בשלמא לאבבי תנא רישא ערל ודאי וקתני סיפא ספק ערל אלא לרבא טומטום דסיפא ל"ל מאי טומטום ערל השתא ספק ערל לא אכיל ודאי ערל אכיל מה טעם קאמר מה טעם טומטום אינו אוכל בתרומה מפני שספק ערל הוא וערל אינו אוכל לא בתרומה ולא בקדשים לימא כתנאי ^ט משוך ^{טו} (ונולד כשהוא מהול) וגר שנתגייר כשהוא מהול וקמן שעבר זמנו ושאר כל הנימולים לאיתויי מי שיש לו שתי ערלות ^כ אינן נימולין אלא ביום רבי אלעזר בר' שמעון אומר בזמנו אין

וקדושו קדושין קדושוין מספק וכריכה גט: **נשקדש קדושו קדושין**. ונפקא מינה לאיתסורי האי דקדשה בלחותו של טומטום ובאמו שמה אשה הוא: **לחומרא**. דבעינן גט מיניה: **לקולא מי אמרי**. דניחזקיה כוכר ודאי ויאכיל צת ישראל בתרומה: **מוליד מאכיל**. את אמו בתרומה דדייקין לה וילד ציתו (ויקרא כב) צראוי להוליד קמשמע לן: **מאי טומטום**. דקתני בסיפא ערל גמור: **מה טעם קאמר**. סיפא לפרושי רישא אתא והכי קאמר מה טעם טומטום אין אוכל מפני שהוא ספק ערל וערל לא בתרומה ולא בקדשים: **נימא כסנאי**. מילתא דרב הונא תנאי היא אי הוי משוך דאורייתא או דרבנן: ^ט (ונולד כשהוא מהול. שרירך להטיף ממנו דם צרית): **וגר שנתגייר כשהוא מהול**. כגון ערצי וגבעוני שנתגיירו וארץ להטיף ממנו דם צרית: **שפי ערלות**. צ' עורות זו על גבי זו: ^{טז}:

מר

עין משפט
נר מצוה

יב א ב מ"י פ"ז מהל' תרומות הלכה י טו"ד סימן קסב:
ב ג מ"י שם הלכה יא:
בא ד מ"י שם הלכה יד:
בב ה ו מ"י שם הלכה יא:
יב:

בב ז ח מ"י פ"י מהלכות מעשה קרבן הלכה ט:
בד ט מ"י פ"ד מהלכות אשדות הלכה יא סמג
עשין מה טו"ע אה"ע סימן מד סעיף ה:
בה י מ"י פ"ז מהלכות תרומות הלכה יב טו"ד סימן שלא:

בו כ מ"י פ"א מהל' מילה הלכה ז סמג
עשין מ טו"ש"ע י"ד ס' קסב סעיף ג:

תוספות ישנים

השתא ספק ערל לא אכיל ודאי ערל מיבעיא. וא"ת ולימא דרישא מיירי בודאי ערל וסיפא מיירי טומטום ממש דהיינו ספק ערל וי"ל דא"א לומר דרישא צערל ודאי דא"כ לא הוה קרי ליה טומטוס דא"ל דאזנב סיפא נקטיה שאין דרך למתני רישא אבב סיפא אבל סיפא מלי לאוקומי בודאי ערל ודאי דנקט טומטוס אבב רישא נקטיה דמיירי בטומטוס ממש מני סיפא טומטוס אע"ג דטומטוס הוי ערל ודאי: